

Tweede Kamer der *Staten-Generaal*
Tav de vaste Kamercommissie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20018
2500 EA Den Haag.

Onderwerp : inbreng 27.000 brandweerlieden op reactie minister van BZK Besluit VR

Datum : 25 september 2009

Geachte leden van de commissie BZK,

Wij hebben kennis genomen van de antwoorden van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) betreffende uw inbreng over het Besluit Veiligheidsregio's in de zogenaamde voorhangprocedure. De minister houdt vast aan de mogelijkheid af te wijken van landelijke normgetallen voor voertuigbezettingen en opkomsttijden.

Kern van ons bezwaar

In artikel 3.1.5 krijgt het bestuur van de veiligheidsregio dan wel het college van burgemeester en wethouders de mogelijkheid om af te wijken van de standaardbezettingen van basisbrandweereenheden.

In artikel 3.2.1 en 3.2.3 krijgt het bestuur van de veiligheidsregio (niet de colleges van burgemeester en wethouders!) de mogelijkheid af te wijken van de norm voor opkomsttijden en stelt de maximale opkomsttijd vast op 18 minuten.

Leeswijzer

In deze brief bespreken wij achtereenvolgens de consequenties van de door de minister voorgestane uitzonderingen op bestuurlijke daadkracht, op het doorbreken van de samenhang tussen opkomsttijden, Bouwbesluit en kazernedichtheid, op burgerveiligheid, op veiligheid van brandweerlieden en op financiën. Wij geven tot slot een samenvatting. In de bijlage wordt ingegaan op een aantal argumenten van de minister en vindt u de beschrijving van de Commissie Oosting over het operationele optreden van de Brandweer Enschede bij de brand bij het vuurwerkbedrijf in 2000.

Daadkracht

Er was **1** landelijk rekenmodel. Daarin werd de kazernedichtheid en de bezetting van de basisbrandweereenheid (wij noemen dat in ons vakjargon de 1ste lijnstankautospuit) berekend en geregeld. Dat werd landelijk aangestuurd. Iedere burger kreeg een rechtmatig niveau van zorg. Ieder brandweerkorps gebruikte hetzelfde model. Inmiddels zijn er al **2** rekenmodellen.

Vervolgens wordt nu de deur opengezet van één landelijke arena naar meer dan **25** subarena's waarin er allerlei verschillen in voertuigbezetting en opkomsttijden gaan ontstaan. In deze tijd van crisis lijkt dit geen krachtig bestuurlijk signaal naar de burgers en brandweer. Integendeel, er ontstaat een beeld van versnippering en verspilling.

“Eén landelijk project ter ondersteuning van alle lokale en regionale processen”, dat zal iedereen steunen. Dat is, volgens ons, een signaal van een krachtig landsbestuur.

Samenhang opkomsttijden, kazernedichtheid en Bouwbesluit

In het verleden is er een vaste relatie gelegd tussen de bezetting van de 1ste basisbrandweereenheid en de kazernedichtheid. De Handleiding Brandweezorg gaat uit van een minimale bezetting van 6 personen en een maximale opkomsttijd van 15 minuten¹.

Indien de minister de opening biedt naar minder mensen op de 1ste basisbrandweereenheid, moeten er logischerwijze meer kazernes komen om de 1ste slagkracht te leveren die nodig is om een redding / blussing / hulpverlening snel, adequaat en veilig uit te voeren. Het is, óf het één, óf het ander.

Daarbij komt dat het Bouwbesluit (preventiemaatregelen voor elk bouwwerk) uitgaat van een 1ste lijnsop treden van een basisbrandweereenheid met 6 personen. Minder mensen betekent minder slagkracht en daarmee een verstoring van de zgn. wettelijke veiligheidsbalans tussen repressie en preventie. Het verminderde brandveiligheidsniveau zal dan moeten worden gecompenseerd met meer preventieve maatregelen.

Burgerveiligheid

De burgers hebben recht op uniformiteit. Het kan volgens ons niet zo zijn dat in de ene regio of gemeente er binnen 8 minuten hulp voor de deur staat met 4 personen en in de andere met 6. Met 4 personen kun je niets tot dat het 2de voertuig gearriveerd is. Dat duurt, afhankelijk van de kazernedichtheid, nog eens 4-8 minuten. Dus pas actie na 12-16 minuten. Over de eventuele taferelen die zich voor zo'n brandende woning afspelen, zullen wij maar niet spreken.

Het is overigens volstrekt overbodig om regionale besturen de mogelijkheid te bieden om af te wijken op basis van een risicoprofiel. Dit is immers vast onderdeel van het berekenen van de opkomsttijden. De preventieve voorzieningen van elk bouwwerk worden opgenomen in het model.

In dit kader verwijzen wij met grote schroom naar de ramp in Enschede. De commissie Oosting is in haar rapport van oordeel dat de afwijking van de landelijke norm bij de eerste inzet te groot was. De eerste tankautospuiter kwam met 4 personen, de ladderwagen met 1 persoon binnen de norm 6 minuten ter plaatse. De tweede tankautospuiter met 3 personen en later dan de beoogde 8 tot 10 minuten. "Hiermee is er sprake van een onderbezetting die zich gemakkelijk kan hebben gewroken", aldus de Commissie Oosting. In de bijlage vindt u de betreffende passages uit het Rapport Oosting.

Eigen veiligheid brandweerlieden

Minder personeel op een basisbrandweereenheid is een tegenstelling in zichzelf. Het is onmogelijk om met 4 personen op een verantwoorde wijze voor eigen veiligheid adequaat een redding uit te voeren bijvoorbeeld achter, boven of onder een brand. Per definitie zal dit leiden tot volstrekt onverantwoorde veiligheidsrisico's voor de burger en de optredende brandweerlieden.

Ook verwijzen wij hier met grote schroom naar de ramp in Enschede waar 4 collega's omgekomen zijn. Er is, hoe dan ook, met te weinig personeel uitgerukt en dat heeft invloed gehad op het verloop van de aanpak van de vuurwerkbrand die in een ramp eindigde.

¹ De Leidraad Brandweezorg laat die 15 minuten ongemotiveerd los en maakt er 18 minuten van en gebruikt een andere rekenmethodiek dan de Handleiding Brandweezorg. Verschillen in rekenmethoden zorgen voor veel verwarring in het land; methode A kazerne open en methode B kazerne dicht.

Financiën

Eén landelijk project of meer dan 25 projecten in de gemeenten of veiligheidsregio's? Onze keus is inhoudelijk duidelijk. Echter in deze tijd van grote financiële krapte willen wij dit facet toch ook belichten. Dit gaat naar onze inschatting onnodig tientallen miljoenen euro kosten. En waar moeten die vandaan komen? Van de werkvloer? Of minder rood op straat dan maar?

De minister heeft bij het Veiligheidsberaad aangedrongen om naar **1** landelijke rekenmethode te gaan en verwezen naar het RIVM. Opmerkelijk is het dit niet echt in lijn is met de wens van de Tweede Kamer. De minister wijst op de regionale verantwoordelijkheid en men kan alsnog kiezen uit 2 rekenmodellen. Het is een vrijblijvende aanbeveling geworden waar wij niet veel van verwachten.

Antwoorden minister

De minister gaat in haar antwoord in op vele vragen. Naar dat wij waarnemen, gaat zij in haar antwoorden verder dan in de MvT van het Besluit staat. Bijvoorbeeld bij de toelichting op de voertuigbezettingen worden meer motieven gegeven dan in het Besluit zelf. Het lijkt erop alsof het lokale en regionale bestuur meer ruimte gegeven wordt dan oorspronkelijk de bedoeling was. Dit staat haaks op de bedoeling van het Besluit namelijk het creëren van uniformiteit in lokale brandweezorg o.a. ten behoeve van de rampenbestrijding.

Samenvatting

Wij pleiten als beroeps en vrijwillig brandweerpersoneel dat er **1** landelijk project komt in plaats van meer dan **25** experimenten die veel disharmonie zullen opleveren, onnodige verscheidenheid voor burgers geven, de onveiligheid voor brandweerlieden kunnen verhogen en tot verspilling leiden.

Om de samenhang te bewaren met huidige kazernedichtheid en het Bouwbesluit pleiten wij voor één rekenmodel in combinatie met één landelijk dekkingsplan, dat wordt ontwikkeld en beheerd door het RIVM. Een uniform model ter ondersteuning van lokale en regionale processen; zoals in het verleden.

Concreet: wij adviseren u het uitzonderingsartikel 3.1.5 uit het Besluit VR te schrappen en de artikelen 3.2.1 t/ 3.2.4 zo in te richten dat er **1** landelijk rekenmodel komt, met **1** landelijk dekkingsplan komt met **1** beheerder (RIVM) waarbij er maar **1** sluitend landelijk registratiesysteem wordt ingericht waarbij de bestaande CBS systematiek wordt gehandhaafd.

Wij tekenen met de meeste hoogachting namens de 27.000 brandweerlieden in Nederland en zijn graag bereid tot nadere toelichting

R. Kuin ABVAKABO FNV

Cees van Beek VBV

Juan Schot CNV PZ

Barry Douma BVB Amsterdam

BIJLAGE BRIEF VOERTUIGBEZETTINGEN IN COMBINATIE MET KAZERNEDICHTHEID

Stap voor stap geven wij onze reactie op de motivering van de minister in haar brief van 1 september jl. en de bijlage van antwoorden over voertuigbezetting en opkomsttijden (kazernespreiding). Uitgangspunt is dat wij hierbij hanteren zijn zogenaamde maatgevende uitrukken en niet de bevrijding van een burger uit de lift of een kudde schapen op de weg.

1. De minister stelt dat de Leidraad in nauwe samenwerking met de branche tot stand is gekomen. Geen enkele vakorganisatie, vakbond of vakvereniging is hierbij betrokken geweest.
2. De Leidraad Repressieve Brandweezorg verschilt van de Handleiding Brandweezorg die genoemd wordt in het Besluit. Beide gebruiken een ander rekenmodel dat van elkaar verschilt. Bij de totstandkoming van de Leidraad zijn de verschillen nooit bestuurlijk inzichtelijk gemaakt; laat staan bekrachtigd.
3. De door het Bouwbesluit geëiste preventiemaatregelen zijn in elk bouwwerk afgestemd op een optreden van 6 personen. Al die preventiemaatregelen worden verwerkt in het rekenmodel dat resulteert in slagkracht per verzorgingsgebied. Het ene gebied vraagt 1 TS met 6 personen; het andere vraagt om 2 TS'en met 7 personen en een hoogwerker voor redding.
4. Er wordt gesproken over andere knelpunten op te lossen: wat wordt hiermee bedoeld?
5. Hulpverleningsactiviteiten vragen ook minimaal 6 personen. Daarmee bedoelen wij tbv een maatgevende hulpverlening zoals aanrijding op straat, provinciale of rijksweg. Ons hele optreden bij het open knippen van een of meerdere auto's is gebaseerd op minimaal 6 personen per basisbrandweereenheid. Wij vroegen ons af waar de genoemde noodzakelijke flexibiliteit nu gaat helpen?
6. Praktijkoplossingen die worden aangedragen, hebben wij nagegaan bij onze leden.
 - i. Leeuwarden: geen enkel initiatief op dit gebied.
 - ii. Utrecht: pilot is reeds jaar afgelopen en geen verdere actie door management.
 - iii. Delft: men rukt niet met 4 man maar met 12 brandweerlieden tegelijkertijd uit naar het brandadres, verdeeld over 3 voertuigen.
 - iv. Oostzaan: vanwege personeelskrapte rukt men met 2 keer 4 uit. Er worden dus tegelijkertijd twee T'S-en gealarmeerd. Ter plaatse zijn er dus minimaal namelijk 8 personen in plaats van 6.
 - v. Westerscheldetunnel: men rukt tegelijkertijd uit met 4 personen in het Snel Interventie Voertuig (SIV) en 2 personen in de Schuimblusvoertuig (SB) en Hulpverleningseenheid (HV). Samen een inzeteenheid van minimaal 6 man. Inclusief de alarmering van een TS met 6 man van een andere post.
 - vi. Almelo: geen terugmelding van onze leden ontvangen.

Samengevat: altijd minimaal 6 personen en vaak meer. Specialismen als tunnelbrandbestrijding kan geen norm zijn voor de brand met redding in een bouwwerk. Het gaat er hier overigens niet over of vrijwilligers of beroeps tevreden zijn met lokale oplossingen maar welke slagkracht is er nodig voor een maatgevende brand en hulpverlening voor een burger en het bedrijfsleven.

7. De redenering van de duikleenheid kunnen wij niet helemaal volgen. Immers ook aan een redvoertuig ligt eenzelfde lokale of regionale risico-inschatting ten grondslag (artikel 3.1.3).
8. Datzelfde geldt voor de grijpredding. Dat is 1 van de 4 taken genoemd in de Leidraad en waarvan er al 3 in het Besluit vermeld staan. Gewoon toevoegen in het Besluit. Dat is onze werkelijkheid.